

Vårt system är märkligt på så sätt att det styrs av dem som inte placerar sina barn där, och det är i så måtto sårbart. De som har makten gillar fortfarande inte att de lägre klasserna odlar den skepticism och det kritiska tänkande som de uppskattar bland sina socialt närstående. Det är av det skälet som de pekar tillbaka och kräver mer baskunskaper och fasar inför de fascinerande kurserna i läsning och matematik och andra kunskaper som återfinns i den senaste läroplansdiskussionen i ledande statliga skolor och i de mer upplysta privata skolorna.

Vad som står på spel är mer än 100 års försök att våga gå längre än till det mest elementära, en tidsrymd då skolorna har – utan tvivel endast ryckvis – försökt få människor att tänka självständigt och delta i den demokratiska processen och att fatta beslut om sitt samhälles framtid. Det låg kanske en tro på expansion och framsteg bakom denna satsning på medborgarna. Nu måste vi finna sätt att se till att defensiva och mer skeptiska statliga organ inte i en krympande ekonomi reserverar utbildningen i kritiskt tänkande för en privilegierad grupp (Citerad i Simon 1990: 19–20).

Lawrence Stenhouses ord visar tydligt hur vårt kollektiva minne av ett humant samhälle fortsätter inspirera till strävan mot en ny moralisk ordning inom skola och utbildning.

11 Pedagogisk förändring och professionalitetens kris¹

I sin bok om förändringen av televisionens struktur undersöker den franske sociologen Pierre Bourdieu (1998) marknadens väldiga makt när det gäller omstruktureringen av televisionens programmens innehåll och utbud. Televisionen, framhåller han, håller på att "fördummas", dess innehåll omvandlas och dess sociala och informerande uppdrag förfaller. En viss ambivalens i förhållande till detta omvandlingsprojekt finner man hos de inblandade yrkesgrupperna – journalisterna, intervjuarna och programmakarna. Dessa yrkesfränder (*peer groups*), som Bourdieu betecknar dem, kan välja att antingen mekaniskt genomföra vad marknaden begär eller alternativt reagera som yrkesfränder på en mer mikropolitisk nivå. Det ligger i sakens natur att det senare sättet att reagera går halvt om halvt av sig själv.

Professionella yrkesgrupper kan inte bli helt integrerade enbart genom sin yrkesutövning. Detta förklarar kanske frånvaron av stöd, inte minst ekonomiskt sådant, till de yrkesgrupper som har kommit till genom globala bolags medverkan under de senaste tio åren. Professionella *peer groups* har fortfarande kvar en avsevärd makt att "ingripa" i förhållandet mellan företagen och konsumenterna och mellan staten och medborgarna.

När det gäller utbildning kan vi studera makten att omvandla undervisningspraktiken och medarbetargruppernas yrkesaktiviteter på flera nivåer. För det första har vi det traditionella "spelet om status och resurser" inom universitet och högskolor som definierar vad utbildningen skall innehålla. Detta är vad vi skulle kunna kalla akademiseringsprojektet. För det andra händer det saker på skolnivå.

1 Medförfattare Andy Hargreaves

